

20 ÉVES A SZEGEDI KORTÁRS BALETT

ÖSSZEKÉRDÉS

Koren Zolt MINIMÁLON MŰKÖDÜNK, DE JÓL
interjú Juronics Tamással, a 20 éves Szegedi Kortárs Balett művészeti vezetőjével

Hoz-e összefoglalást, visszatekintést az évforduló a Szegedi Kortárs Balett életében?

• Nem valószínű, pusztán egy szokás, hogy megünnepeljük a kerek évfordulókat. A hagyomány pozitív része persze az, hogy belül mégis értékelünk. Valóban, idén igyekszünk számba venni azokat az eseményeket és produkciókat, amelyeket az elmúlt évek hoztak. Ez végeredményben hasznos és jó, hiszen a hétköznapiak nem erről szólnak elsősorban, akkor nem teszi meg ezeket a szükséges dolgokat az ember. S persze arra is jó alkalom, hogy a közönség és a média egyébként is meglevő, néha csekély, néha erősebb figyelmét magunkra vonjuk.

Sikerült?

• Igen. Mióta elkezdődött az új évad, az elmúlt 3-4 hónap másról sem szól, mint a megnövekedett érdeklődésről.

Mérhető is ez? Több jegyet vesznek?

• Nehéz kérdés, mert alapvetően annyi előadást tartunk, amennyi megtelik. Nem vállalunk fel olyan helyzetet, hogy az előadásaink fél házzal menjenek - minden esténk teltházas, s remélhetőleg ez sokáig így is lesz. Talán ez visszaigazolja a műsorpolitikánkat is: például a Hattyúk tavát választottam ünnepi bemutatónak, s mivel a darab címe hihetetlenül ismert (még ha csak a címe is), veszik is rá a jegyet. Kíváncsiak persze sokan arra is, hogy miként lehet ezt más nyelven, azaz nem klasszikus balettként színpadra állítani, mások Csajkovszkij zenéjére jönnek be, különösen Szegeden, ahol szimfonikus zenekar kíséri az előadást, ami így önmagában zenei élmény is. Természetesen csalogatja a közönséget az is, hogy ismerik és jónak tartják a táncosainkat.

Hol tart most az együttes?

• Húsz év egyszerűen annyira sok egy táncársulat életében, hogy nem lehet egységként kezelni vagy értékelni.

Egyrészt korszakokra lehet bontani, a Szegedi Kortárs Balettnak markánsan elkülönülő szakaszokra osztható a története.

Ugyanakkor ezeken belül bizonyos ívek is kirajzolódnak, pár hónapos, fél éves felfutások és megzuhanások.

És ezek mihez köthetők?

• Egyértelműen produkciókhoz. Ha a premier jobban sikerül, az egy felső ív lesz, ha kicsit gyengébben, akkor alsó.

Furcsán ingadozik ez, de soha nem áltathatjuk magunkat azzal a hazugsággal, hogy mindent jól gondoltunk, vagy jól tettünk.

Nagyon igyekszünk, de az alkotó ember is ember, nem tud mindig azonos színvonalon produkálni. Szerencsére.

Kirajzolódik az említett ívekből és etapokból bármilyen egyenletesség, vagy ciklikusság?

• Igen, de ez meglepő számomra. Az a bizonyos hét éves periódus, ami a házasságokban vagy egyes biológiai folyamatokban olyan nagy hatással bír, a szegedi balettnél is mindig komolyabb változást hozott. Az első időszakot irányító Imre Zoltán után vettük át 1993-ban a társulat irányítását, ami megkérdőjelezhetetlen fordulópontnak számít: s ehhez hasonlatos volt 2000, amikor bekövetkezett a szegedi színház úgynevezett strukturális átalakulása, magyarul a balett-társulat kirúgása az épületből. Ebben a pillanatban hét éve tart az egyébként igazán gyümölcsöző, önálló és független, alapítványi létezés. Ha hinni lehet a számmisztikában, valaminek mostanában történnie kell, ezért valószínűsítem, hogy ez az év tartogat valamit a számunkra.

Sejtések nincsenek? Mi jöhet?

• Eddig általában strukturális változások voltak, nem tudom, mire számítsunk.

Szeged például biztos pont ma az együttes életében?

• Igen, ma ez egyértelmű. Húsz év alatt olyan bázisunk lett a város, amely a működés és a pénzügyek szempontjából is nagyon stabilnak tűnik.

Volt szó ennek az ellenkezőjéről is pár éve. Felmerült, hogy nem Szeged a legjobb otthon?

• Igen, de nem így. A költségvetésünket, ha kicsi volt is, akkor is Szeged adta. Volt emiatt rossz érzésünk, s az előadásainkat is máshol teljesítettük. Éreztünk némi elhúzást a legnehezebb időszakokban, de mégis szegedi maradt a társulat és ez mostanában biztosan nem is fog változni.

Mi változott meg 2000 óta?

• Az infrastruktúránk, a körülményeink lényegesen jobbak, mondhatnám, kifejezetten jók. Magyarország legjobb balett-terme a miénk, remek irodánk és két színházunk van Szegeden, olykor nagyzenekarral játszunk. Mi kell még?

Valami biztosan.

• Persze. Például táncosból és pénzből is több kellene. Most azért van kevesebb táncosunk, mert ha elmegy valaki, nem szerződtetünk mást a helyére, hanem a pénzt osztjuk szét, hogy a többiek maradjanak. Könnyen el tudnám képzelni azt a komfortosabb helyzetet, hogy több fizetést adok a táncosoknak, több művészt alkalmazunk, netalán tartaléktáncos is van a társulatban, aki adott esetben be tud állni, ha valaki lesérül. Jelenleg mindenki dolgozik minden darabban - ha bármi történik, arra kényszerülünk, hogy lemondjuk az előadást. Nincsen műszaki dolgozónk, két kolléga viszi a teljes adminisztrációt, tehát úgy tudnám összefoglalni, hogy minimálisan működünk - jól.

Hogy látja, a szakmán belül mi a Szegedi Kortárs Balett pozíciója?

• Erről nehéz beszélni, mert nem tudom, mi a szakma. Hogy van-e egyáltalán. A személyes véleményem erről meglehetősen sarkos.

Biztos, hogy van magyar szakma? Egységes magyar szakma? Van közös szakmai gondolkodás?

Ha nincs, nyilván nem vállalta volna a táncszövetség elnökségét, nem?

• Legalábbis kicsit a vállamra veszem ennek a gondolkodásnak a felelősségét, és ezeket a kérdéseket igyekszem a szövetségben is megfogalmazni. De azt gondolom, hogy az egész szakmának el kell ezen gondolkodni: végül is van nekünk közös témánk, közös gondolkodásunk arról, hogy milyen értékeket kell felmutatnunk, és milyen érdekeket kell képviselnünk.

Mi okozza akkor a kételyeket?

• Az, hogy a szakma véleménye ma egyáltalán nem meghatározó. Bizonyos emberek véleménye számít inkább, olyanoké, akiket ugyan sokra tartok, de mások inkább másokat tartanak sokra. Általában azt, aki éppen dicséri, pedig fontosabb lenne inkább őszintének lennünk és vitatkoznunk. Addig nem beszélhetünk szakmai véleménnyről és pozícióról.

Mi számít akkor, mi a kontroll?

• A közönségre sokan hivatkoznak, pedig az igencsak kétséges, mint visszajelzés. Köztudott, a nézőknek olykor minősíthetetlen "alkotások" is tetszenek, pedig valójában olyan nincs, hogy "A közönség". Sokfajta, sokfelől érkező emberekből, egyedekből áll, s végeredményben mégis csak neki kell megfelelnünk. Önmagában az, hogy a közönség kíváncsi ránk, a lehető legfontosabb visszacsatolás.

Igen?

• Nem hiszem, hogy ez mellékes. Csodálkozással tudom figyelni, például egy prózai előadás alatt a nézőtéren azt az egy, kézzelfogható pillanatot, amikor a szakmaiság egyszerre leválasztódik a nézőről. A színház páros műfaj, a közönség is éppen úgy lélegez benne, mint a stáb. Tehát számomra érthetetlen, hogy miként lehet "szakmailag" jól értékelni azt, ami nézhetetlen.

Ez a társulat hagyományosan jó kapcsolatban van a nézőkkel, a szó jó értelmében népszerű.

Ez egy, esetleg több személyiségnek szól inkább, vagy az előadásoknak, a művészi teljesítménynek?

• Is-is. Biztosan van ennek egy személyiséghez köthető hatása is, hiszen markánsan jelen vagyok, mint alkotó, és korábban, mint színpadi figura is. Azt is hiszem, hogy ezzel együtt a darabok is azon a határon mozognak, ahol a közönség és a szakma szempontjai találkoznak, illetve egyszerre tudnak jelen lenni. Nem túl divatos, mégis hiszek abban a fajta színházban, ahol hatásmechanizmusok működnek és a hatások gondolati vagy érzelmi úton jutnak el a nézőkhöz. Hiszek a katarzisban is, noha ez kifejezetten régi, vagy régies színház-felfogásnak minősül ma már. Nyilvánvalóan a katarzisznak is több fajtája van, de tudom, hogy át lehet a színházban élni olyan pillanatokot, amikor az embernek megdobb a szíve, esetleg könnyel telik meg a szeme.

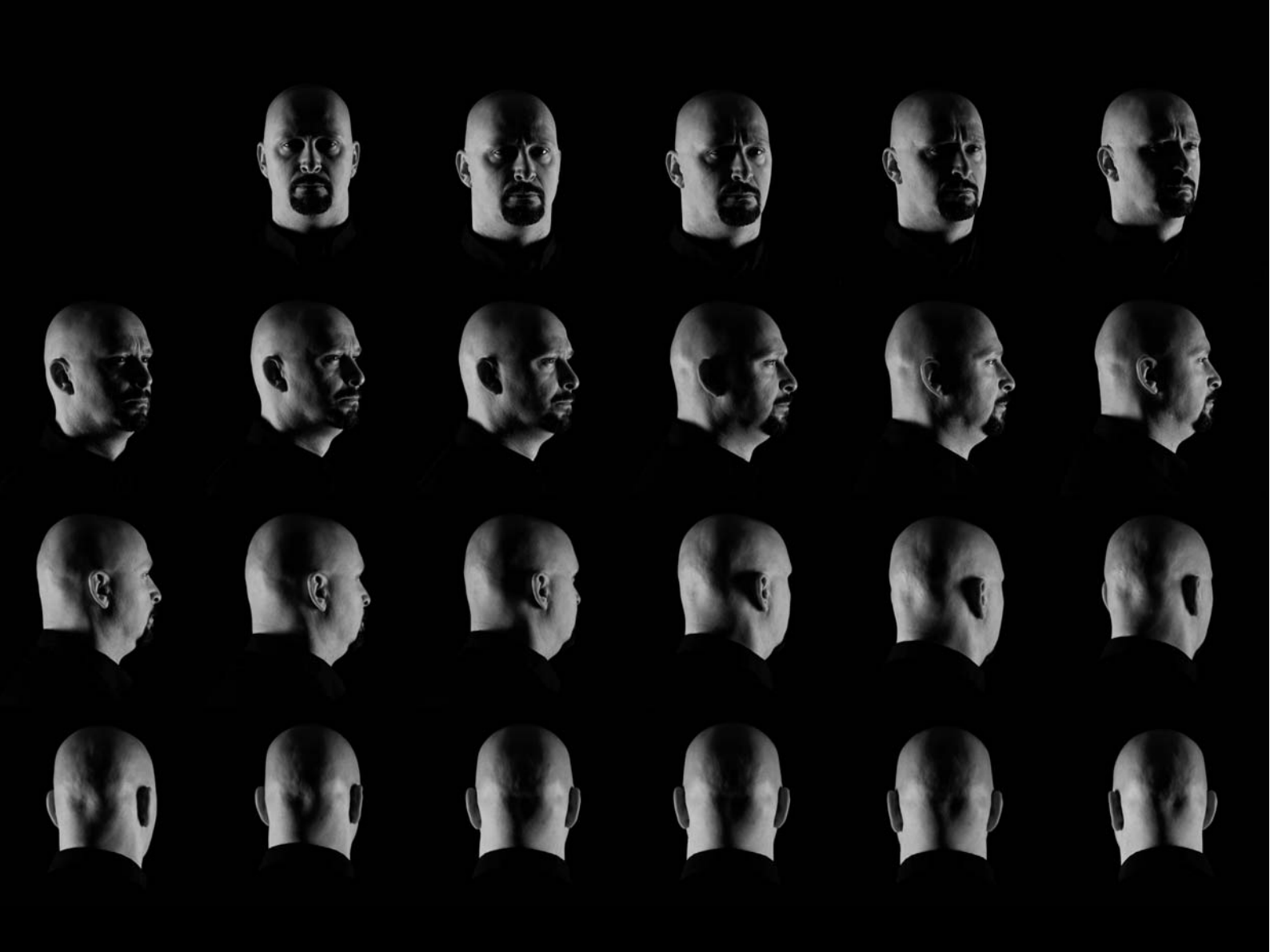
Büszkeség: vannak ilyen előadásaink.

Mennyire nehéz a teatralitásban önkontrollt gyakorolni és a jó ízlés határán belül maradni?

• Ezt nem tudom, mert ez a határ mindenkinél máshol van. Nálam is, és például Kovács Gerzson Péternél is.

Ez személyes, szubjektív dolog, ennek megfelelően persze a közönségünk is más. Soha nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy milyen publikum előtt, s milyen épületben játszunk. Egészen biztos, hogy a MU Színházban tökéletesen másképp készítenénk el egy koreográfiát, mint a kifejezetten vegyes szegedi közönségnek, vagy éppen a Várszínházba járóknak.

Világos, de hogyan tudja megelőzni, hogy ne bélyegezzék hatásvadásznak?

- A teátrális, a hatásvadász számomra szimpatikus szavak. Tudom, hogy ma elsősorban pejoratív mindkettő. A hatás sokféle lehet persze, de lehetetlen, hogy a néző úgy menjen haza, hogy semmilyen hatást nem gyakorolt rá az este, és egyáltalán nem érintette meg. Ahhoz pedig, hogy megérintsük, teátrális, azaz színházias eszközöket kell bevetnünk. Csakis. Ízlés alapján kritizálni: nem fontos, nem érdekes, nem érvényes. Ha szakmailag valami működik, az ízlés csak magánügy marad. Bőven elég szempont egy táncmű megítéléséhez, ha a táncosok technikai tudása, a koreográfusi matéria, a színházszerkesztés szempontjából vizsgáljuk. Kit érdekel, hogy nekem szimpatikus-e Bózsik Yvette vagy Frenák Pál életműve? Esküszöm, senkit. Hiszek bennük és tudom, hogy van tudásuk és gondolatuk, közönségük és táncosaik, ez minden. Tegye mindenki a dolgát.

Nem hiszem, hogy mindkettő tetszene, és azt sem, hogy muszáj felülemelkednie bárkinek is a saját ízlésén.

- Nem is lehetne, ugyanakkor nem is vállalnék ehhez hasonló társadalmi funkciót, ha nem tudnám az ízléstől függetlenül a kollégáim érdekeit számba venni és képviselni. Nem mondhatom, hogy nem képvisellek, mert szerintem ócska az, amit produkálsz. Azt mondhatom, hogy nem képvisellek, mert szakmailag hiteltelen vagy. Mert az mérhető?

- Egyértelműen.

S minek kellett ez az elnöki mandátum? Nem von ez el energiát az együttestől?

- Nem, tőlem von el energiát. Ez a munka nem új számomra, régóta vagyok az elnökség tagja. Vannak arról elképzeléseim, hogy miként lehetne jobb a szakmánknak, és a szakmaiság súlyában is hiszek, ezért küldetésstudattal végzem ezt a munkát. Remélem, jobban meg tudom majd fogalmazni ezeket a szempontokat, mint más, vagy képes leszek új gondolkodókat mozgósítani az ügyünkben. Akkor már volt értelme. Muszáj, hogy valaki közvetítse a közös érdekeket például a fenntartók felé.

Valójában létezik ez a szövetség?

- Állandó identitás-keresésben kellene, hogy legyen. Eddig nem feltétlenül volt, ez tény. Első lépésként most megkeressük a közös nevezőt.

És mi a társulat következő lépése?

- Nem vagyok nagy tervező, a jelenben élek. Vissza és előre sem könnyen nézek - vagyok, ahol vagyok. Az adott lehetőségek között vagyok mindig előrelátó, ez vonatkozik a társulatra és a saját életemre is.